

AUSTRHEIM KOMMUNE

Rådmannen

Bergen og Omland havnevesen
Postboks 6040

5892 BERGEN

Dato	Vår ref.	Dykkar ref.
09.09.2015	15/82 - 5	

Melding om vedtak - Prinsippvedtak om oppløsning av Bergen og Omland Havnevesen

Sjå vedlagt saksdokument.

Vennleg helsing
Emma Hjelmtveit
sakshandsamar

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen underskrift

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
113/15	Formannskapet	PS	19.08.2015
073/15	Kommunestyret	PS	02.09.2015

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Jan Olav Osen	FE - 038	15/82

Prinsippvedtak om oppløsning av Bergen og Omland Havnevesen

Vedlegg

Prinsippvedtak om oppløsning av Bergen og Omland havnevesen - utdrag av protokoll frå årsmøte 5.1.15 i Havnerådet

Oversendingsmail

Prinsippvedtak om oppløsning av Bergen og Omland havnevesen

Prinsippvedtak om oppløsning av BOH

Referat frå møte med samarbeidskommunane

Etablering av nytt hamneselskap i Lindås kommune

Framlegg til vedtak:

1. Bergen og Omland havnevesen(BOH) vert oppløyst. Eit framtidig vedtak om oppløsning er betinga av fylgjande føresetnader:
 - a) Minst 2/3 av medlemskommunane i BOH har beslutta at det ikkje skal fremjast eit krav på oppløysingsproveny på utover den andel dei respektive kommunar vil vidareføre i Bergen Hamn IKS(BH IKS).
 - b)Bergen kommune erklærer at det ligg føre ei avklaring som kommunen kan akseptere på høve mellom havnekapitalen og kommunen sine øvrige eigendelar.
 - c)Det ligg føre eit utkast til stiftingsdokumenter for BH IKS.
 - d)Havnerådet trekker eit ubetinga vedtak om oppløsning.
 - e)Endeleg vedtak om oppløsning foreleggjast samtlege medlemskommunar i BOH etter at punkt 1 bokstav a til d er avklart.
2. Austrheim kommune ynskjer å vidareføre eigen havneverksemd som deltakar i BH IKS.
3. Austrheim kommune vil ikkje gjere krav på anna proveny ved oppløsning av BOH enn det som vidareførast som ein del av verksemda i BH IKS.

Formannskapet - 113/15

FS - behandling:

Rådmannen sitt framlegg til vedtak vert samrøystes vedteke, følgjande endringar:

I pkt. d. skal det vera Havnerådet **treffer** og i pkt. e skal det vere Endeleg vedtak om oppløysing **skal** føreleggjast.

FS - vedtak:

1. Bergen og Omland havnevesen(BOH) vert oppløyst. Eit framtidig vedtak om oppløysing er betinga av fylgjande føresetnader:
 - a) Minst 2/3 av medlemskommunane i BOH har beslutta at det ikkje skal fremjast eit krav på oppløysingsproveny på utover den andel dei respektive kommunar vil vidareføre i Bergen Hamn IKS(BH IKS).
 - b)Bergen kommune erklærer at det ligg føre ei avklaring som kommunen kan akseptere på høve mellom havnekapitalen og kommunen sine øvrige eigendelar.
 - c)Det ligg føre eit utkast til stiftingsdokumenter for BH IKS.
 - d)Havnerådet treffer eit ubetinga vedtak om oppløysing.
 - e)Endeleg vedtak om oppløysing skal foreleggjast samtlege medlemskommunar i BOH etter at punkt 1 bokstav a til d er avklart.
2. Austrheim kommune ynskjer å vidareføre eigen havneverksemd som deltakar i BH IKS.
3. Austrheim kommune vil ikkje gjere krav på anna proveny ved oppløysing av BOH enn det som vidareførast som ein del av verksemda i BH IKS.

Kommunestyret - 073/15

KS - behandling:

Øystein Christoffersen, styreleiar i BOH Havnevesen orienterte.

Rådmannen sitt framlegg vert samrøystes vedteke

KS - vedtak:

1. Bergen og Omland havnevesen(BOH) vert oppløyst. Eit framtidig vedtak om oppløysing er betinga av fylgjande føresetnader:
 - a) Minst 2/3 av medlemskommunane i BOH har beslutta at det ikkje skal fremjast eit krav på oppløysingsproveny på utover den andel dei respektive kommunar vil vidareføre i Bergen Hamn IKS(BH IKS).
 - b)Bergen kommune erklærer at det ligg føre ei avklaring som kommunen kan akseptere på høve mellom havnekapitalen og kommunen sine øvrige eigendelar.
 - c)Det ligg føre eit utkast til stiftingsdokumenter for BH IKS.
 - d)Havnerådet treffer eit ubetinga vedtak om oppløysing.
 - e)Endeleg vedtak om oppløysing skal foreleggjast samtlege medlemskommunar i BOH etter at punkt 1 bokstav a til d er avklart.
2. Austrheim kommune ynskjer å vidareføre eigen havneverksemd som deltakar i BH IKS.
3. Austrheim kommune vil ikkje gjere krav på anna proveny ved oppløysing av BOH enn det som vidareførast som ein del av verksemda i BH IKS.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Bergen og Omland havnevesen(BOH) er i dag organisert som eit samarbeid etter kommuneloven § 27. BOH er ikkje eit sjølstendig rettssubjekt, men eit samarbeid om hamneverksemd i dei respektive 11 medlemskommunane Askøy, Austrheim, Bergen, Fedje, Fjell, Lindås, Meland, Os, Radøy, Sund og Øygarden.

Dagens organisering er uhensiktsmessig med henblikk på at havnen i Bergen og Omland skal kunne utviklast til eit framtidretta, konkurransedyktig og robust havn i regionalt-, nasjonalt-, og internasjonalt perspektiv. Det har i fleire år vore arbeida med å komme fram til ein ny organisatorisk løysing for eit framtidig havnesamarbeid. Parallelt med dette har det vore arbeia med fordeling av eigedomar mellom havnekassa og bykassen i Bergen. Dette gjeld eigedomar som ligg i Bergen kommune. Fordeling av nemnde eigedomar med tilhøyrande forpliktingar/ vilkår vil bli nedfelt i eigen avtale mellom BOH og Bergen kommune. I Bergen vil byrådet legge fram eigen sak om dette når dette arbeidet er fullført. For øvrig eig BOH ein kai på Mongstad i Lindås kommune og Vardetangen i Austrheim kommune.

Styret og havnerådet i BOH har handsama eigen sak om oppløysing av BOH. I brev datert 19.01.2015 frå BOH, vert medlemskommunane i BOH informert om at havnerådet einstemmig vedtok fylgjande prinsippvedtak om oppløysing av selskapet i møte 5. januar 2015:

«1. Bergen og Omland havnevesen («BOH») oppløses. Vedtaket om oppløsning er betinget av følgende forutsetninger:

- a. Minst 2/3 av medlemskommunene i BOH har besluttet at det ikke skal fremmes et krav på oppløsningsproveny utover den andel de respektive kommuner vil videreføre i BH IKS.*
- b. Bergen kommune erklærer at det foreligger en avklaring som kommunen kan akseptere på forholdet mellom havnekassen og kommunens øvrige eiendeler (Bykassen).*
- c. Det foreligger et utkast til stiftelsesdokumenter for BH IKS.*
- d. Havnerådet treffer et ubetinget vedtak om oppløsning.*
- e. Havnerådet forutsetter at de ansatte tas med i den videre prosess.*

2. Bergen kommune anmodes om raskt å igangsette nødvendige avklaringer om havnekapitalen med statlige myndigheter.

3. Prinsippvedtaket om oppløsning forelegges samtlige medlemskommuner i BOH.

4. Når vilkårene i Prinsippvedtaket om oppløsning er oppfylt, vil Havnerådet vurdere et forslag om å vedta en ubetinget oppløsning av BOH med virkning fra 1. januar 2016.

Havnerådet forutsetter at Bergen kommune snarest innkaller til eiermøte for å avklare betingelser for etablering av Bergen Havn IKS. Havnerådet inviteres også til dette møtet.»

Prinsippvedtaket forventast å verta handsama i alle medlemskommunar hausten 2015, jfr. punkt nr. 3 i vedtaket. Deretter vert det lagt opp til at ein gjer formelle vedtak om oppløysing i samsvar med prosedyrane i BOHs vedtekter.

Det synast nå å vera semje blant dei fleste av samarbeidskommunane om at nåverande

organisasjonsform er organisatorisk og juridisk uhensiktsmessig, og at ein for framtida ynskjer å organisere eit nytt havnesamarbeid i eit interkommunalt selskap(Bergen Havn IKS). Ein ny modell forutsettast å gje:

- Grunnlag for ein framtidsretta, moderne og solid havn i Bergensregionen.
- Havnesamarbeidet ein klar styringsform som gjer det enklare for eigarane(Kommunane) å stille krav til selskapet, påvirke utviklinga i selskapet og måle selskapets resultatoppnåing.
- Ein heilhetleg løysing på eigedomsdiskusjonen mellom BOH og Bergen kommune.

I den føreliggjande modellen for etablering av det nye BH IKS er det føreslege eit samla innskot på kr. 1 mrd., og som skal omfatte den samla havnekapitalen i det nye BH IKS. Av desse midlane relaterer 990 mil. kr. seg til ein marknadsmessig verdibetraktning av deler av den kapital som BOH i dag disponerer, herav kr. 540 mill. som havnekapital frå Bergen kommune og kr. 450 mill. som ein framtidig innbetalingsforpikting frå Bergen kommune, og som til ein viss grad relaterer seg til ein gradvis avhending av eigeiendomen som ikkje lenger kan sjåast på som havnerelatert. Stiftingskapitalen er føreslege å vera kr.10 mill., hvorav Bergen kommune skyter inn kr. 7 mill., mens dei øvrige deltakerkommunane vil skyte inn til saman kr. 3 mill.. Den planlagte IKS-løysinga for BOH er nærare beskrevet i den vedlagte saktutgreiinga for prinsippvedtaket, herunder m.a. organisering av overordna styring og nivå, og samansetning av eigenkapitalfinansieringa for selskapet.

I prinsippvedtaket frå BOH vert Bergen kommune bedt om snarast å innkalle til eit nytt samarbeidsmøte for m.a. å få avklart betingelsene for etablering av BH IKS, og vidare tilstrebe å få med alle dagens medlemskommunar som deltakere i eit nytt BK IKS. Det vart gjennomført eit slikt møte mellom samarbeidskommunane i BOH i Bergen Rådhus den 4. juni 2015. I vedlagte møte-referat er det føreteke oppsummering og uttrykt forventningar til den vidare prosessen. Herunder er det viktig å peike på at fleire av deltakarkommunane ynskjer at BOH skulle ta initiativ til eit strategiseminar kor ein drøfta BOH sine tanker knytta til regionen som heilhet. I punkt 1, b i prinsippvedtaket frå BOH er ein av vilkåra for at det skal kunne etablerast eit nytt regionalt havnesamarbeid i form av eit BH IKS, at høve til havnekapitalen i Bergen kommune er avklart. Ein slik avklaring må gjerast direkte mellom BOH og Bergen kommune. Slik avklaring skal ligge innanfor havne- og farvannlovens bestemmelser. Samferdselsdepartementet er eventuelt ankeinstans.

Den prosessen som så langt har pågått om oppløysing av BOH og etablering av nytt havnesamarbeid i ein ny organisasjonsform, har ført til at to av samarbeidskommunane, Lindås og Fjell, tidlegare tok eit atterhald om at ein ynskjer å vidareføre eigen havneverksemd utanfor BH IKS, sjå vedlagt sak frå Lindås kommunestyre.

Det føl av vedtektene for BOH § 15 at eit vedtak om oppløysing må godkjennast « *av det forvaltningsorgan som etter kommuneloven skal godkjenne opprettelse av et interkommunalt samarbeid* ». Etter gjeldande kommunelov er det imidlertid ikkje nødvendig at departementet godkjenner oppløysing av eit § 27-samarbeid. Av den grunn har Kommunal- og moderniseringsdepartementet uttalt at det ikkje er nødvendig med slik godkjenning, med mindre ein av medlemskommunane bring saka inn for dette departementet.

I vedtaket pkt. 2 heiter det at « *Bergen kommune anmodes om raskt å igangsette nødvendige avklaringer om havnekapitalen med statlige myndigheter.* » Det føl av havne- og farvannslova § 48 anna ledd, anna punktum at « *departementet kan prøve lovligheten av en kommunes vedtak eller annen disposisjon over havnekapitalen* ». Ein avvikling av § 27-samarbeidet og overføring av havnekapital til eit nytt rettssubjekt kan bli sett på som ein « *disposisjon* ». Da oppløysinga av BOH vert planlagt oppfølgt med etablering av eit nytt regionalt havnesamarbeid i form av eit IKS, vert det soleis sett på som hensiktsmessig at ein i forkant av prosessen har konferert med Samferdselsdepartementet som er ansvarleg etter havne- og farvannslova. Med dette som utgangspunkt har Bergen kommune hatt innleiande samtaler med Samferdselsdepartementet om

ein reetablering av havneverksemd i eit nytt selskap.

For øvrig vert modellen for oppløysing av BOH, og etablering BH IKS, å vera i tråd med havne- og farvannslova. Sjølv om det rettsleg sett ikkje kan forventast ein « forhåndsgodkjenning », er det viktig for prosessen som skal lede til eit nytt regionalt havnesamarbeid at dette er drøfta mellom statleg mynde og Bergen kommune.

Det er tilfredsstillande at det nå ligg føre eit prinsippvedtak frå Havnerådet der det på visse vilkår er beslutta å avvike dagens § 27-samarbeid for BOH, og å etablere eit nytt havneselskap i form av eit IKS. Prinsippvedtaket inneber ein forsvarleg og formålstenleg skisse av ein endeleg løysing på ein svært langvarig, uavklart situasjon der det har vore betydeleg usikkerhet både til eit eventuelt framtidig havnesamarbeid for Bergensregionen på overordna nivå, dei tilsette i BOH sin arbeidssituasjon samt høve mellom havnemidler og Bergen kommune sine bykassemidler. Sistnemnde innbefatter ein fordeling av ein egedomsmasse som BOH disponerer. Det er lagt opp til at det nye selskapet vil bli tilført 1 milliard kr., og det er oppfatninga at Bergen Hamn IKS soleis vil få ein svært solid eigenkapitalfinansiering, ikkje berre i høve til oppgåvene selskapet utfører for samarbeidskommunane i samsvar med havne- og farvannsloven, men også i høve til finansiell løfteevne når det gjeld framtidige investeringar i havnen. Prinsippvedtaket er eit viktig sted vidare i prosessen mot ein endeleg og heilhetleg løysing på egedomsdiskusjonen med Bergen kommune, og ikkje minst det å danne eit godt grunnlag for ein framtidsretta, moderne og solid havn i Bergensregionen.

Under føresetnad av at bystyret i Bergen vedtek det føreliggjande framlegg til vedtak i saken, vil Bergen kommune i haust invitera dei øvrige samarbeidskommunane i BOH som har meddelt at dei vil delta i det vidare havnesamarbeidet, til eit møte kor ein søker å bli samde om det vidare arbeidet med etableringa av Bergen Havn IKS.

Vurdering

Eg viser til framlegg til vedtak der det vert rådd til å godkjenne at Bergen og Omland havnevesen vert oppløyst og det vert etablert eit nytt selskap Berge havn IKS(BH IKS). Dette er den løysinga som høver best for Austrheim kommune med utgangspunkt i dei oppgåver som tilligg eit slikt selskap. Det vil ikkje vera nokon gevinst for Austrheim kommune å delta eit nyetablert selskap slik Lindås kommune har føreslege, sjå vedlagt sak frå Lindås kommunestyre.

Konklusjon

Eg rår til fylgjande:

1. Bergen og Omland havnevesen(BOH) vert oppløyst. Eit framtidig vedtak om oppløysing er betinga av fylgjande føresetnader:
 - a) Minst 2/3 av medlemskommunane i BOH har beslutta at det ikkje skal fremjast eit krav på oppløysingsproveny på utover den andel dei respektive kommunar vil vidareføre Bergen Hamn IKS(BH IKS).
 - b) Bergen kommune erklærer at det ligg føre ei avklaring som kommunen kan akseptere på høve mellom havnekapitalen og kommunen sine øvrige eigendelar.
 - c) Det ligg føre eit utkast til stiftingsdokumenter for BH IKS.
 - d) Havnerådet trekker eit ubetinga vedtak om oppløysing.
 - e) Endeleg vedtak om oppløysing foreleggjast samtlege medlemskommunar i BOH etter at punkt 1 bokstav a til d er avklart.
2. Austrheim kommune ynskjer å vidareføre eigen havneverksemd som deltakar i BH IKS.
3. Austrheim kommune vil ikkje gjere krav på anna proveny ved oppløysing av BOH enn det som vidareførast som ein del av verksemda i BH IKS.

